

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regel
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-09.0313, 31 maart 2009, zie www.examenblad.nl).

Deze regeling blijft ook na het aantreden van het College voor Examens van kracht.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de *Regeling beoordeling centraal examen* van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regel

Voor dit examen kunnen maximaal 63 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores

Wereld

Opgave 1 – Los Angeles en New York

1 maximumscore 2

Twee van onderstaande:

- kaart 174C (52e druk: 159A)
- kaart 175A (52e druk: 160C)
- kaart 175C (52e druk: 159C)
- kaart 174A (52e druk: 158A)

per juiste kaart 1

2 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- het aandeel van Oost-Azië in de wereldhandel is toegenomen / er sprake is van global shift (oorzaak) 1
- waardoor de relatieve ligging van Los Angeles is verbeterd ten opzichte van die van New York (gevolg) 1

3 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste functies zijn:

- de politieke functie (zetel van de VN/Veiligheidsraad)
- de financiële functie (de New Yorkse effectenbeurs / Wallstreet)

per juiste functie 1

4 maximumscore 1

Los Angeles ligt dichterbij de Mexicaanse grens dan New York.

5 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste beschrijving is:

- De 'African Americans' zijn grotendeels nazaten van mensen die als slaaf werkten op plantages in het zuidoosten van de Verenigde Staten 1
- New York was in 1860 al een aantrekkelijke/belangrijke stad voor mensen die werk zochten / voor vrijgekochte slaven of gevluchte slaven, terwijl Los Angeles nog aan het begin van zijn groei stond 1

Vraag	Antwoord	Scores

Opgave 2 – Senegal worstelt met globalisering

- 6 maximumscore 2**
Een voorbeeld van een juiste redenering is:
- Door het koloniale verleden is het eetpatroon veranderd 1
 - en de nieuwe etenswaren zijn alleen op de wereldmarkt te koop / worden geïmporteerd (uit koloniaal moederland) 1
- 7 maximumscore 1**
diffusie
- 8 maximumscore 2**
Voorbeelden van juiste backwash-effecten zijn:
- Voor geïmporteerd voedsel moet je meer betalen (waardoor je minder geld overhoudt voor andere dingen).
 - Doordat mensen geïmporteerd voedsel eten, zal de vraag naar voedsel uit eigen land afnemen (waardoor boeren minder gaan verdienen).
- per juist backwash-effect 1
- 9 maximumscore 2**
Een voorbeeld van een juiste redenering is:
- Door het duurder worden van geïmporteerd voedsel gaan mensen meer voedsel uit eigen land eten 1
 - waardoor de inkomsten van het armere platteland zullen toenemen (en de tegenstelling tussen rijkere en armere gebieden afneemt) 1

Aarde

Opgave 3 – Luchtstromen

- 10 maximumscore 1**
De ITCZ / de zone met lagedrukgebieden bevindt zich tweemaal per jaar ter hoogte van Arusha / boven de evenaar.
- 11 maximumscore 2**
Voorbeelden van juiste oorzaken zijn:
- afluende wind 1
 - hogere luchtdruk / dalende lucht 1

Vraag	Antwoord	Scores
12	maximumscore 3	
	• zuidoost/oost	1
	• zuidwest/west	1
	• De wind passeert de evenaar / de rotatie van de aarde	1
13	maximumscore 2	
	Uit de verklaring moet blijken dat	
	• op het noordelijk halfrond meer land ligt dan op het zuidelijk halfrond (situatiebeschrijving)	1
	• hoe meer landmassa er aanwezig is, hoe groter de temperatuurverschillen / hoe groter de verschillen in luchtdruk in de loop van een jaar (algemene regel)	1

Opgave 4 – Plaatbewegingen, vulkanisme en aardbevingen in het Middellandse Zeegebied

14	maximumscore 2	
	Uit de uitleg moet blijken dat	
	• bij de buitenboog de Afrikaanse plaat nog niet zo diep onder de Egeïsche plaat is weggedoken (oorzaak)	1
	• waardoor er bij de buitenboog te weinig druk- en temperatuuropbouw is voor het opstijgen van magma (gevolg)	1
15	maximumscore 2	
	Uit de uitleg moet blijken dat	
	• in het westelijk deel van het Middellandse Zeegebied vooral sprake is van stukken continentale korst die op elkaar botsen / geen subductie plaatsvindt (oorzaak)	1
	• waardoor er geen magma richting het aardoppervlak zal bewegen (gevolg)	1
16	maximumscore 2	
	• 1: explosief	1
	• 4: schildvulkaan	1
17	maximumscore 1	
	stratovulkaan/kegelvulkaan	
18	maximumscore 1	
	Voorbeelden van een juiste beschrijving zijn:	
	– Bij divergente plaatbewegingen doen zich minder zware aardbevingen voor.	
	– Bij convergente aardbevingen doen zich zwaardere aardbevingen voor.	

Zuidoost-Azië

Opgave 5 – SiJoRi, een succesvolle groeidriehoek

19 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste comparatieve voordelen zijn:

- meer ruimte/grond voor bedrijven
- goedkopere arbeidskrachten
- minder strenge wetgeving wat betreft arbeidsomstandigheden en milieu

per juist comparatief voordeel

1

20 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat Singapore en Johor beide lange tijd deel uitmaakten van het Britse koloniale rijk (terwijl de Riau-eilanden bij Nederlands-Indië behoorden) / Singapore enige tijd deel uitmaakte van Maleisië.

21 maximumscore 2

- de corridor Johor-Batam/Riau-archipel/corridor 3
- Uit het antwoord moet blijken dat in deze corridor Singapore als grootste economie/centrumland/overslaghaven niet is betrokken

1

1

22 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste nadelige gevolgen zijn:

- Milieuproblemen worden afgewenteld op de lokale gemeenschap.
- De lokale cultuur/gemeenschap raakt ontwricht door de snelle economische ontwikkeling.
- Bewoners worden onvoldoende gecompenseerd bij gedwongen vertrek uit hun huis of verlies van hun landbouwgrond.

per juist gevolg

1

Opgave 6 – De Mekong

23 maximumscore 2

- In die periode is het regenseizoen
- In die periode smelt de sneeuw in de bovenloop

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
24	maximumscore 2 Uit de uitleg moet blijken dat	
	• de Mekong in de benedenloop een gering verhang heeft / de Mekong in de benedenloop door een zeer vlak gebied stroomt (oorzaak)	1
	• waardoor (bij aanvoer van heel veel water) de afvoer stagneert (en het rivierwater naar het Tonle Sap-meer stroomt) (gevolg)	1
25	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste nadelige gevolgen zijn:	
	– minder aanvoer van (vruchtbaar) slib – verzilting / het binnendringen van zeewater in de delta – toenemende erosie van de delta door de zee	
	per juist nadelig gevolg	1
26	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste gegevens zijn:	
	– het geringe aantal inwoners van Laos – het lage bbp/bnp van Laos – Het geringe percentage van de beroepsbevolking dat in Laos in de industrie werkt. – de lage score van Laos op de VN-index – Gegevens die wijzen op het geringe ontwikkelingsniveau van Laos.	
	per juist gegeven	1

Leefomgeving

Opgave 7 – Houten

27	maximumscore 2	
	• wijk 1 en 3	1
	• Uit het antwoord moet blijken dat de bevolking in de nieuwste wijken jonger is dan in de oudere wijken	1

Opmerking

Alleen wanneer wijk 1 en 3 beide genoemd zijn één punt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores

28 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- Houten ligt dichtbij Utrecht.
- Houten is goed bereikbaar per auto.
- Houten is goed bereikbaar per openbaar vervoer.

per juist argument

1

Opmerking

Argumenten die verwijzen naar de centrale ligging van Houten in Nederland dienen fout gerekend te worden.

29 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste ruimtelijke argumenten zijn:

- Het buitengebied raakt meer volgebouwd. / Er gaat veel open ruimte verloren.
- De samenhang in de ruimtelijke opbouw van Houten kan verdwijnen. / Er ontstaan nu twee centrumgebieden rondom de stations.
- Er ontstaan meer files rondom Houten. / Er ontstaat grotere verkeersdruk op de Rondweg rondom Houten.

per juist argument

1

30 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat

- het Vinex-beleid tot doel heeft de bevolkingsoverloop uit de nabij gelegen grote steden op te vangen
- terwijl van alle nieuwe inwoners in Houten slechts iets meer dan 25 procent uit de stad Utrecht komt

1

1

Opgave 8 – De Hondsbosse Zeewering

31 maximumscore 2

De juiste aanwijzingen zijn:

- de aanwezigheid van zeeklei(polders) landinwaarts van de Hondsbosse zeewering
- de aanwezigheid van terpen, wierden en andere woonheuvels landinwaarts van de Hondsbosse zeewering

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
32	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste voordelen zijn: – Zachte kusten zijn beter voor de diversiteit / de natuur. – Zachte kusten passen zich aan natuurlijke schommelingen aan. – Zachte kusten zijn beter te gebruiken voor toerisme en recreatie.	
	per juist voordeel	1
33	maximumscore 2 • getijdenwerking • wind/zeestroming	1 1
34	maximumscore 2 Uit de uitleg moet blijken dat • door golfoverslag het brakke milieu achter de dijk wordt versterkt (oorzaak) • waardoor de unieke flora en fauna in dat gebied in stand blijft / wordt versterkt (gevolg)	1 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 25 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

Opgave 1

bron 1 vrij naar: U.S. Census, 2000

Opgave 2

bron 1 bron: Geografie, oktober 2008

Opgave 3

bron 1 en 2 vrij naar: Christopherson, R.W, Geosystems, an introduction to physical geography, Upper Saddle River, New Jersey, 2006

Opgave 4

bron 1 vrij naar: Vulkanisme in Griekenland, Beukenkamp, P, Vulcanus roert de trom, Geografie jaargang 16, nummer 6, juni 2007

bron 2 vrij naar: De Grote Bosatlas, 53e druk

Opgave 5

bron 1 vrij naar: Toh Mun Heng, Development in the Indonesian-Malaysia-Singapore Growth Triangle, National University of Singapore, maart 2006

bron 2 vrij naar: <http://www.multilingualmatters.net/cit>

Opgave 6

bron 1 en 2 vrij naar: Peter Druijven, De Mekong: Moeder der Wateren; in: Geografie, juni 2008

Opgave 7

bron 1 vrij naar: www.houten.nl

bron 2 vrij naar: <http://www.houten.nl/over-gemeente-houten/feiten-en-cijfers/bevolking/bevolkingspiramides-per-wijk>

bron 3 vrij naar: <http://www.houten.nl/over-gemeente-houten/feiten-en-cijfers/vergelijk-de-wijken>

bron 4 vrij naar: Falk Stratenboek, 2003

bron 5 vrij naar: <http://www.houten.nl/over-gemeente-houten/feiten-en-cijfers/bevolking/ontwikkelingen-in-de-bevolking>

Opgave 8

bron 1 vrij naar: http://www.noord-holland.nl/projecten/Kustvisie/zwakke_schakels/Hondsbosse_Zeewering/index.asp
kust bij Den Haag: <http://www.noord-holland.nl/Images>